

2. RODINA MÁ MNOHO PODOB

Po meči a po přeslici čítala rodina poštovního tajemníka Pučálky pět členů: pana Pučálku, paní poštovní tajemníkovou Pučálkovou, povoláním manželku, a děti Vaška, Růženku a Libora.

Byla to rodina veskrze pořádná a tichá, což potvrzoval nesčetněkrát sám pan domácí, když tvrdil, že kvůli takové partaji, jakou jsou tihle Pučálkovi, by se nemusela rušit žádná ochrana nájemníků. Také paní domácí chválila zvláště děti Pučálků; už prý odmalička, kdy ještě neuměly pořádně říci táta – máma, dovedly slušně pozdravit – rukulíbám. Ovšem mimo domácí lid a mlékařku odnaproti o Pučálkových v ulici nikdo nevěděl. Teprve příchodem Aminy do rodiny začala se známost, ba možno říci sláva rodu Pučálků šířit rychlostí velké vody.

Pokud se přesných dat týče, víme, že Amina přišla k Pučálkům ve středu. Kterou středu, to si již ani sám pan tajemník nepamatuje, ale středa to rozhodně byla... poněvadž žena prala a já musel s dětmi na procházku – vypráví.

(Jindřich Plachta: Pučálkovic Amina)

Dokážete odvodit, v čem je důležitá rodina? Co všechno člověk v rodině získává? Kdo všechno může tvořit rodinu?

PODOBY RODINY

Už víte, že **rodina je základní skupina**, ve které žijeme. Je to **okruh nejbližších lidí**. Členové rodiny se o vás odmalička **starají, vychovávají** vás a jsou pro vás důležití. Rodina nám dává **lásku**, pocit bezpečí a zajišťuje hmotné potřeby svých členů.

Za rodinu je obvykle považována **skupina**, kterou spojují **příbuzenské vztahy**. Takovou rodinu nazýváme **biologická rodina**. **Děti** v ní žijí společně s **rodiči**, kterým se **narodily**.

indická rodina

česká rodina

Vysvětlete, co jsou příbuzenské vztahy. Proč označujeme rodinu spojenou příbuzenskými vztahy jako biologickou?

Zamyslete se, které další skupiny lidí jsou pro vás důležité. Vysvětlete proč.

mateřské centrum

V současnosti je u nás rodičovství a rodinným vztahům věnována pozornost ze strany státu a rozmanitých sdružení. Existují například programy **mateřských center**. Jsou to místa, kam mohou chodit matky nebo otcové, kteří jsou na rodičovské dovolené s malými dětmi. Mohou se zde věnovat zajímavým činnostem, jako je cvičení, plavání s dětmi, výtvarná tvorba apod.

rodinu může tvořit i jeden rodič, který vychovává dítě sám

Zjistěte, zda i ve vašem okolí existuje mateřské centrum.

příbuzní: *anglicky* – relatives [relatɪvz] *německy* – die Verwandten
výchova: *anglicky* – upbringing [apbrɪŋɪŋ] *německy* – die Erziehung

UŽŠÍ A ŠIRŠÍ RODINA

Rodina v dnešní době může mít velmi **rozmanitou podobu**. Většinou je tvořena z **rodičů** a jejich **dětí**. V takovém případě se můžete také setkat s označením **užší rodina**.

Širší rodina zahrnuje i další rodinné příslušníky – dědečky, babičky, strýčky, tety...

Popište výhody a nevýhody soužití v užší a širší rodině.

širší rodina

užší rodina

Dříve bylo založení rodiny podmíněno **svatbou a manželstvím**. Dnes mohou rodinu tvořit i **dva lidé, kteří nejsou oddáni** (neměli svatbu), a přesto **žijí spolu a vychovávají děti**.

V některých rodinách **matka, případně otec vychovávají své děti sami**. Důvodem může být například **rozvod nebo úmrtí jednoho z rodičů**.

Víte, že 15. květen je od roku 1993 slaven jako Mezinárodní den rodiny? Vždy druhá květnová neděle je Svátkem matek. V některých zemích slaví také Den otců.

V tomto roce se budete v dějepise učit o proměnách role ženy a muže v dějinách. Řekněte, jaké bylo postavení ženy v pravěké společnosti. Kdy se v období pravěku změnilo? Pokud nevíte, vyhledejte v učebnici dějepisu.

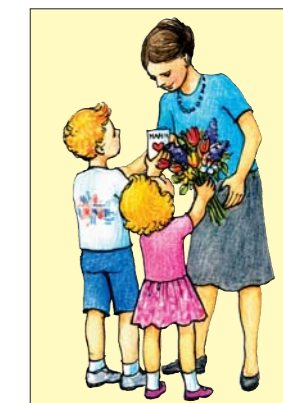
Vyhledejte ve slovníku a vysvětlete pojmy: matriarchát, patriarchát.

Ve skupince zkuste odvodit, jak podle vás vypadala rodina v průběhu dějin. Vezměte si na pomoc učebnici dějepisu. Svoji představu výtvarně zpracujte na dlouhý arch balicího papíru do podoby filmových okének tak, jak šly proměny rodiny podle vás za sebou. Svoje názory si porovnejte mezi skupinami navzájem a zkontrolujte společně s vyučující nebo vyučujícím.

V současnosti je v České republice běžné, že rodiče mají jedno nebo dvě děti. Dříve tomu tak nebylo. Rodiny s deseti dětmi nebyly ničím neobvyklým. Děti tehdy ale častěji umíraly. Dnes se situace díky vyspělejší zdravotní péči zlepšila, avšak kvůli nízkému počtu rodičích se děti se počet obyvatel České republiky snižuje. Opačné problémy mají v nejlidnatějším státě světa – v Číně. Zde je porodnost regulována státem.

projevem lásky k rodičům je i oslava Svátku matek

Na internetu zjistěte, kolik obyvatel má dnes Čína. Porovnejte s počtem obyvatel v ČR.

Zamyslete se, jaké problémy s sebou přináší hrozba přelidnění na naší planetě.

NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Děti, které **nemohou** z různých důvodů žít se **svými biologickými rodiči**, jsou vychovávány prostřednictvím tzv. **náhradní rodinné péče**. Rozlišujeme několik jejích druhů.

Adopce je **osvojení dítěte**, tedy přijetí dítěte novou rodinou za vlastní. Dítě přijímá příjmení nové rodiny. **K adoptivní rodině se přistupuje jako k rodině biologické**.

Pěstounské rodiny jsou rodiny, které dítě **přijaly do výchovy**. Pěstounskou péčí **nevzniká příbuzenský vztah** dítěte s pěstouny. „Náhradní rodiče“ však i v tomto typu rodiny pečují o děti se stejnou láskou a péčí, jako by byly jejich vlastní.

život v pěstounské či adoptivní rodině může být stejně hodnotný jako v rodině biologické, důležitá je vzájemná důvěra a porozumění

pěstouni: *anglicky* – foster parents [fɒstə ˈpæərənts] *německy* – die Pflegeeltern

kult ženy – matky: Dějepis 6, str. 17, 20
výchova dětí ve Spartě: Dějepis 6, str. 70
výchova dětí v antickém Římě: Dějepis 6, str. 116